

SEYYİD AHMET ARVASI'YE GÖRE EĞİTİMLE KÜLTÜR ARASINDAKİ İLİŞKİ

Şuayip ÖZDEMİR*

ABSTRACT

Relation Between Culture and Education in Seyyid Ahmet Arvasi

Arvasi has attached importance to culture. He has studied the culture from educator point of view , has made clear the concepts of culture and civilization and has called attention to connection between education and national culture Arvasi has attached importance to national culture too.

He has explained that the school is charged with protection and development of national cultural values. According to Arvasi, most important aspect of education is it's nationality. Arvasi has called attention to interaction between Islam and our culture. He has explained that there is an interaction between culture and religion, and religion has influenced to every aspects of cultural life.

Key Words: Culture, national culture, education, civilization, religion.

Seyyid Ahmet Arvasi çok yönlü kişiliği olan bir eğitimcidir. Eğitim, aile, din, tasavvuf, estetik, sanat, edebiyat, ekonomi, politika, felsefe, sosyoloji, psikoloji, milliyetçilik, kültür ve medeniyet şeklinde farklı alanlarda görüşlerini ortaya koymuştur.

Arvasi'nin görüşleri arasında kültür önemli bir yer tutmaktadır. O, kültürü bir eğitimci bakış açısıyla ele almış, kültür ve medeniyet kavramlarına özgün bir bakış açısı kazandırmış ve eğitimle milli kültür arasındaki ilişkiye dikkat çekmiştir. Milli kültürün önemine değinmiş ve milli birliğimizin sağlanması açısından kültür değerlerimizin canlı tutulmasını istemiştir.

Bir eğitimci olan Arvasi'nin kültürle ilgili görüşleri nelerdir? O, kültürle medeniyet ve eğitimle milli kültür arasında nasıl bir bağ kurmaktadır? Milli kültürün korunması ve geliştirilmesine yönelik olarak okula ne gibi görevler yüklemektedir? İşte biz çalışmamızda Arvasi'nin bu hususlardaki görüşlerine açıklık kazandırmaya çalışacağız.

1- Kültürün Mahiyeti:

Önce Arvasi'nin kültürle ilgili yaptığı tanımlara yer verip, sonra kültürün mahiyetine ilişkin görüşlerinin ayrıntılarına geçebiliriz. Bu tanımlar şu şekildedir:

---

* Doç. Dr., İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi.

Kültür, “ister evrimle, ister sosyal temaslarla kazanılmış olsun, bir milletin renk ve damgasını taşıyan manevi ve maddi, ağır veya hızlı değişen sosyal değerlerin tümüdür.”¹

Kültür, “sadece manevi değerlerden ibaret olmayıp, aynı zamanda bir milletin veya bir millete dahil içtimai birimlerin ve her türlü insan grubunun tabiatı değiştirerek ulaştığı bütün beşeri değerler ve varlıklardır.”²

Kültür, “bir milletin tarih boyunca yarattığı veya sosyal temaslarla kazanıp kendi tecrübeleri ile birleştirip yoğurduğu manevi ve maddi değerlerdir.”³

Arvasi, tanımlardan anlaşılacağı üzere kültürü bir millete özgü ve o milleti diğer milletlerden ayırt eden maddi ve manevi değerlerin bütünü olarak görmektedir. Kültürden sadece manevi değerleri anlamamakta, bütün maddi değerleri kültüre dahil etmektedir.

Arvasi'nin kültürle ilgili tanımlarına yer verdikten sonra kültürün mahiyeti, değerlerin maddi maneviliği, kültürde yabancılaşma ve kültürler arası etkileşime ilişkin görüşlerinin ayrıntılarına geçebiliriz.

Kültürü bir milletin maddi ve manevi değerleri olarak ifade eden Arvasi, kültürün maddi ve manevi unsurlarını şöyle açıklamaktadır. Ona göre; milletlerin içinde yetiştiği coğrafya parçasını ve tabiatı değiştirmesi ve geliştirmesi, yollar, köprüler, barajlar ve fabrikalar yaparak, kanallar ve tüneller açarak, karalara, denizlere, göklere ve fezalara açılarak, tabiattaki enerjiden, bitki ve hayvanlardan her geçen gün biraz daha fazla yararlanmanın yollarını araması, bunlar için çeşitli araç ve teknikler bularak tabiat çevresini yoğurarak hep yeni bir sosyal çevre oluşturması sonucu kültürün maddi unsurları doğmaktadır.

İnsanın fert ve cemiyet olarak ilimle, sanatla, dinle, ahlakla, hukukla, eğitimle, felsefi ve zihni değerlerle bizzat kendini yoğurması gayreti sonucu manevi bir sosyal çevrenin ortaya çıkmasından ise kültürün manevi unsurları doğmaktadır.⁴

Arvasi bu ifadeleriyle kültürün yaşama tarzı olduğuna, toplumun duyuş, düşünüş ve inançları ile maddi ve manevi alanda ürettiği bütün araç gereçlerin kültür içine

¹ Seyyid Ahmet Arvasi, **Eğitim Sosyolojisi**, Özdemir Basımevi, İstanbul, 1976, s. 58.

² Arvasi, **Hasbihal**, C. 4, Burak Yayınevi, İstanbul, 1990, s. 70.

³ Arvasi, **İleri Türk Milliyetçiliğinin İlkeleri**, Doğan Güneş Yayınevi, İstanbul, 1965, s. 13.

⁴ Arvasi, **Türk-İslâm Ülküsü**, C. 1, Burak Yayınevi, İstanbul, 1991, s. 253-254.

girdiğine vurgu yapmaktadır. Böylece o kültürün düşünsel, estetik ve etik temellerine dikkat çekmektedir.

Arvasi'ye göre maddi ve manevi kültür unsurları iç içedir ve bir bütünlük taşımaktadır. İnsan ve tabiat, nasıl birbirinden ayrılamazsa, insan toplumlarının sahip bulunduğu maddi ve manevi kültür unsurları da birbirlerinden ayrılamazlar. Süleymaniye camiinde, Türk halısında ve Türk sofrasında maddi ve mânevi kültür değerlerimiz bir arada ve iç içedirler. Manevi değerlerimiz kültürümüzün özünü ve ruhunu, maddi değerlerimiz ise gövdesini ve vücudunu temsil ederler.⁵

Arvasi milli kültüre yabancılaşmayı temel kültür problemi olarak görmektedir. Milletlerarası ilişkiler yoğunlaştıkça, kitle haberleşme vasıtaları geliştikçe, güçlü bir milli eğitim ve kültür politikası yerine yabancı kültür ve medeniyetlere kapılar sonuna kadar açıldıkça ülkemizde milli kültüre yabancılaşmanın artacağını iddia etmektedir. Milli kitaplığından koparılan, kendi kültür ve medeniyet tarihini, kendi klasiklerini tanımadan yetişen, kendi milli değerlerinden habersiz kalan genç nesillerin, yabancı kültürlerin yayın ve propagandaları karşısında desteksiz ve mukavemetsiz kalıp, yabancı tesirlere kapılacaklarını ve onlar karşısında eziklik hissedeceklerini belirtmektedir.⁶

Arvasi kültürde kültür değişimleri açısından iki unsurun yer aldığını ifade etmektedir:

1- Manevi yönleri bulunmakla beraber maddi değeri olan ve ağır değişen veya değiştiği kolay kolay hissedilmeyen dil, töre, din, ahlâk gibi kültür değerleri.

2- Fikir, sanat, kılık ve kıyafet modaları ile ilmi ve teknik değer ve araçlar gibi hızlı değişen kültür değerleri.⁷

Arvasi kültürler arası etkileşim üzerinde önemle durmaktadır. Arvasi'ye göre kültürlerin milli bir yapısı vardır. İnsanlık alemi çeşitli kültür dairelerine ayrılmıştır. Bu durum, kültürlerin milli karakterinin inkar ve ihmal edilemeyeceğini ispat etmektedir. Bununla birlikte o, komşu kültür daireleri arasında karmaşık bir etkileşim olduğunu, toplumsal ilişkilerin kültürler arası etkileşimi artırdığını, kültürümüzün hem başka kültürlerden etkilendiğini, hem de onları etkilediğini ifade etmektedir.⁸

⁵ Arvasi, **Hasbihal**, C. 1, Burak Yayınevi, İstanbul, 1990, s. 241.

⁶ Arvasi, **Hasbihal**, C. 1, s. 295-296.

⁷ Arvasi, **Eğitim Sosyolojisi**, s. 54.

⁸ Arvasi, **Hasbihal**, C. 2, Burak Yayınevi, İstanbul, 1991, s. 335-336.

Arvasi kültürler arası etkileşime açıklık kazandırırken kültür emperyalizmine dikkat çekmektedir. Kültürler arası etkileşimin kültür emperyalizmine dönüşmesini bir milletin geleceği açısından büyük bir tehlike olarak görmektedir. Kültür emperyalizmine maruz kalan toplumların kendi tarih köklerinden kopma, milli ve mukaddes kültür değerlerini yaşamaktan kaçınma, kendi milli ve dini kimliklerini gizleme gibi olumsuz durumlarla karşılaşabileceklerini düşünmektedir. Bu yüzden o, bir milletin kendi milli ve mukaddes değerlerine yabancılaşmadan muasırlaşmayı başarabilmesinin gerekliliğini vurgulamaktadır.⁹

Görüldüğü gibi Arvasi ülkeler arasında kurulan ilişkiler sonucu kültürlerin birbirlerinden etkilendiğini ve bunun da normal bir durum olduğunu ifade etmektedir. Ancak Arvasi farklı kültürlere sahip milletlerle ilişkiler yoğunlaştıkça milli kültür değerlerinden uzaklaşma tehlikesinin ortaya çıkabileceğine dikkat çekmektedir. Arvasi'nin bu ifadesinden bir milletin kendi içine kapanmasını, diğer milletlerle ilişki kurmamasını istediği anlaşılmalıdır. O, gençlerimizin milli değerlerinden mahrum kalmaları ve kültürlerinden habersiz olarak yetişmeleri durumunda, kurulacak ilişkiler sonucu başka milletlerin kültürlerinin etkisi altında kalacakları endişesini taşımaktadır. Bunun için de gençliğin milli kültür değerlerinden, tarihinden, sanatından, örf ve adetlerinden haberdar edilmesini ve eğitim faaliyetlerinin bütün bunları sağlayacak şekilde planlanmasını ve yürütülmesini istemektedir.

2- Kültür Medeniyet İlişkisi

Arvasi kültürle birlikte medeniyet kavramına da açıklık kazandırmaktadır. Medeniyet kavramından şunu anlamaktadır:

Medeniyet, kendi milletine, tarihine, kültürüne ve ideallerine yabancılaşmadan, ölçü ve tekniklerde incelmeye ve orijinal bir terkip içinde gelişme demektir.¹⁰

Medeniyet, milli kültür malzemesinin çağdaş ve evrensel ölçülere göre ulaşılmış bulunduğu seviye veya bu kültür malzemesine yeni bir terkip getiren üst-sistem meselesidir.¹¹

Medeniyet, milli kültür değerlerinin geliştirilmesi, inceltmesi, zenginleştirilmesi ve asrı hayran bırakacak bir terkibe ulaştırılmasıdır. Her millet, kendi

⁹ Arvasi, **Hasbihal**, C. 1, s. 258.

¹⁰ Arvasi, **Hasbihal**, C. 4, s. 72.

¹¹ Arvasi, **Eğitim Sosyolojisi**, s. 58.

kültür malzemesini esas alarak, bu malzemeyi işleyerek, incelterek, zenginleştirerek ve muasırlaştırarak medeniyetini kurar.¹²

Arvasi'ye göre kültürle medeniyet arasında çok yakın bir ilişki bulunmaktadır. Kültür, bir milletin oluşturduğu maddi ve manevi sosyal değerlerin bütünü olarak, medeniyet ise bu kültür malzemesine yön ve biçim veren bir üst sistem ve çağdaş seviyeye göre işlenme durumudur. Kültür ve medeniyet iç içe gözüktükleri için, onları birbirinden ayırmak zordur.¹³

Ona göre göre camilerimiz, halılarımız, soframız ve iktisadi faaliyetlerimiz bir bütün halinde milli kültürümüzün sınırları içerisindedir. Kültürün manevi unsurları kültür, maddi unsurları ise medeniyet demek değildir. Medeniyet kültür üstü bir sistemdir.¹⁴

Arvasi bir milletin kültür ve medeniyetinin birbirinden ayrılmayacak biçimde kaynaştığını söylemektedir. Bu sebepten o, kültürde milli, medeniyette uluslar arası olmak fikrini tutarsız bir düşünce olarak görmektedir.¹⁵

İşte Arvasi, Ziya Gökalp'in* medeniyetin uluslar arası olduğu görüşüne bu yüzden karşı çıkmaktadır. Ancak Arvasi, Gökalp'in kültürün milli olduğu görüşüne katılmakta ve kültür de, medeniyet de millidir demektedir.

Arvasi'ye göre medeniyetin hammaddesi kültürdür. Her medeniyetin ham maddesi milletin tarihinden, coğrafyasından ve içtimai temaslarından süzüp çıkardığı milli kültür malzemesidir. Maddi ve manevi unsurları ile birlikte milli kültür, bir milletin tarihi tecrübelerini ifade eder. Her millet, medeniyetini kurarken, bu ham maddesini işleyip geliştirmek ister. Buna göre Türk medeniyetinin ham maddesi de maddi ve manevi bütün unsurları ile Türk Kültürü'dür.¹⁶

Arvasi, milleti teşkil eden birimlerin, milli kültür ve medeniyet değerlerine yabancılaşmasını bir millet için en büyük tehlike olarak görmektedir. Ona göre yabancılaşma bir insanın veya insan grubunun çeşitli sebeplerle kendi tarihine, kültür ve

¹² Arvasi, **Hasbihal**, C. 1, s. 246.

¹³ Arvasi, **Eğitim Sosyolojisi**, s. 57-58.

¹⁴ Arvasi, **Hasbihal**, C. 1, s. 241.

¹⁵ Arvasi, **Hasbihal**, C. 1, s. 250.

* Ziya Gökalp'in kültür ve medeniyetle ilgili görüşü için bkz., Ziya Gökalp, **Türkçülüğün Esasları**, Hazırlayan: Mehmet Kaplan, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1986, s. 26.

¹⁶ Arvasi, **Hasbihal**, C. 1, s. 252.

medeniyetine, içinde yaşadığı cemiyete ve cemiyet değerlerine uzak düşmesi demektir.¹⁷

Arvasi kültürle medeniyet arasındaki ilişkiye açıklık getirirken aynı zamanda kültür, tarih ve ülkü kavramlarının millet yaşamındaki önemine değinmektedir. Ona göre bir milletin hayatında bu üç kavram bir bütünlük teşkil eder. Tarih, zaman ve mekan içinde bir milletin hayatını ve mücadelelerini anlatır. Kültür bu tarih içinden süzülüp gelen milli tecrübeler ve alışkanlıkları temsil eder. Ülkü ise, aynı tarihe ve aynı kültüre bağlı bir milletin gelecekte ulaşmak istediği uzak ve yakın amaçları ifade eder. Tarih, bir milleti geçmişte, kültür halde, ülkü ise gelecekte birleştirir. Bu üç bağ, bir bütünlük içinde milli birlik ve beraberliğin sağlanmasında çok önemli bir rol oynar.¹⁸

Arvasi medeniyet kavramına değinirken, İslam'ın milli değerlere verdiği öneme ve İslam'ı benimseyen milletlerin en güçlü medeniyetleri kurduğuna vurgu yapmaktadır. Ona göre İslam, milli kültür değerlerini inkar ve tahrip etmeden yücelten evrensel bir din olduğundan, milli değerlerin güçlenmesine büyük imkan sağlar. İslam milletleri zayıflatmaz, yok etmez, aksine güçlü kılar. İslam'ı kabul eden milletler, bu dine sarıldıkları müddetçe, güçlü ve parlak medeniyetler geliştirmeye muvaffak olmuşlardır. İslam ile kaynaştıktan sonra Türkler, Araplar, Farmlar, Hintliler... tarihi hayran bırakan medeniyetler meydana getirmişlerdir. Üstelik bu medeniyetler milli ve orijinal karakterleri içinde gelişmiş bulunmaktadır. Böylece farklı milletlerin, farklı kültür malzemesine, kendi ruh ve şuuru içinde orijinal birer kompozisyon imkanı sağlayan İslam, birçok milletin milli medeniyetine üst sistem olmuştur.¹⁹

Arvasi İslâm'ın bir çok medeniyete üst sistem olduğuna değinmekle, İslâm'ın belirleyicilik rolüne vurgu yapmaktadır. İslâm, tarih boyunca milletlerin yaşamının her aşamasına damgasını vurmuş, kültürel değerlerde etkisini göstermiş ve bu değerlerin yeni bir ruh haliyle şekillenmesini sağlamıştır. Adeta milletlerin kültürel hayatı İslâm'ın etkisiyle yeni bir şekle bürünmüştür. İslâm'ın üst sistemliği meselesi Arvasi'nin aşağıda Türk milletinin yaşamında dinin etkilerine yönelik ifadelerinden daha iyi anlaşılacaktır.

Arvasi, kültür medeniyet ilişkisi bağlamında Türk milletinin kültürel yaşamının her safhasında İslam dininin etkilerinden söz etmektedir. Ona göre Türk milletinin mimarisinden mûsikisine, hattından tezyinatına, giyiminden kuşamına, nestrinden

¹⁷ Arvasi, **Hasbihal**, C. 2, s. 335.

¹⁸ Arvasi, **Hasbihal**, C. 1, s. 319-320.

¹⁹ Arvasi, **Türk İslam Ülküsü**, C. 1, s.267-268.

şiiirine, düğününden derneğine, oyunundan eğlencesine, seccadesinden halısına, çeyizinden kefenine, beşiğinden mezarına, isminden cismine, şehidinden gazisine, ninnisinden ezanına, taşından toprağına kadar her şeyinde Türk-İslâm terkiibinin varlığı inkar ve ihmal edilemez bir gerçektir.²⁰

Arvasi'nin ifade ettiğı gibi kültür ve medeniyet değerlerimizle İslâm dini arasındaki yakın ilişki din eğitiminin eğitim sistemimiz içerisindeki önemini ortaya koymaktadır. Din eğitimiyle aynı zamanda milli kültür ve medeniyetimizin eğitimi yapılmakta ve gençliğe milli kimlik kazandırılmaktadır.

3- Eğitimle Milli Kültür Arasındaki İlişkisi

Arvasi eğitimle milli kültür arasında yakın bir ilişki görmektedir. Eğitimin ihmal edilemeyecek karakterinin milliliğı olduğunu, bir Türk eğitimcisinin, eğitim etkinliklerini sürdürürken en büyük desteğı milli kültür kurumlarında ve değerlerinde araması gerektiğini ifade etmektedir. Ona göre her millet milli birliğini sağlayan değerlere sahip çıkmak durumundadır. Türk öğretmeni, Türk'ün dilini, töresini, inançlarını, bütün kültür unsurlarını örselemeden geliştirmeye ve onları birer evrensel değer durumuna getirmeye kendini mecbur hissetmelidir. Kendi tarihi tecrübesinden yararlanamayan bir millet diğer milletlerin taklitçisi olmaya mahkumdur. Bu sebepten milli eğitimin amaçlarının belirlenmesinde, müfredatların hazırlanmasında, eğitimin teşkilatlanmasında tarihimiz, coğrafyamız, milli kültürümüz, maddi ve manevi zenginliklerimiz temel alınmalıdır.²¹

Arvasi, milli eğitimin amaçları belirlenirken milli tecrübelerin yanında başka milletlerin tecrübelerinin de dikkate alınmasını istemektedir. Ona göre milli bir eğitim diğer milletlerin kültür değerlerinden de yararlanmak zorundadır. Bir millet eğitimle tarih boyunca edindiğı tecrübeleri, beşeri tecrübelerle yoğurarak, kendi şahsiyetinin rengini ve damgasını daima hissettirerek yeni bir terkibe ulaşmayı ve bunu genç nesillere aktarmayı düşünmelidir.²²

Arvasi kültürle ilişkisi bağlamında eğitimin görevini belirlemektedir. Ona göre genç nesilleri geliştirmek, evrensel ölçüler içinde yoğurarak gelecek günlerin çetin mücadelesine hazırlamak, kendi milli kültürüne yabancılaştırmamak, en son ilmi

²⁰ Arvasi, **Medenileşme ve İslamiyet**, Burak Yayınevi, İstanbul, 1998, s. 98.

²¹ Arvasi, **Eğitim Sosyolojisi**, s. 107-108.

²² Arvasi, **Eğitim Sosyolojisi**, s. 106.

araştırmaları, çeşitli konulardaki bulguları ve beşeri gelişmeleri ülkemize taşımak ve bunları yetiştirmekte olan nesillerimize pedagojik değeri olan programlar ve metotlar içinde aktarmak eğitimin gerçekleştirilmek durumunda olduğu hedeflerdir.²³

Arvasi bir yandan milli tecrübe üzerinde ısrarla dururken, diğer yandan da başka milletlerin eğitimle ilgili uygulamalarının ve kültür değerlerinin dikkate alınmasını istemektedir.

Ona göre başarılı bir milli eğitim, bir taraftan “milli sosyal” yapıya intibak etmek ve milli kültür malzemesini işlemek, diğer taraftan “çağdaş ihtiyaçlara” cevap vermek gibi hassas bir denge üzerine oturmalıdır. Bunlardan birini ihmal veya inkar, eğitimin yozlaşmasına yol açar. Eğitimin asla vazgeçilmez iki çehresi vardır. O, hem milli hem de çağdaş olmak zorundadır.²⁴

Arvasi, eğitimin bir yandan da çağdaş olması gerektiğini ifade ederken ona şöyle bir görev yüklemektedir:

“Çağdaş eğitimin vazifesi, insanı biyolojik, psikolojik ve sosyolojik bütün yönleriyle tanımak, onu bütün hayatı boyunca takip ederek kendi hususiyetleri içinde olgunlaştırmak ve geliştirmek suretiyle hem kendisi, hem de cemiyeti için faydalı kılabilecek ve mutlu edecek bilgi, maharet, davranış ve değerlere ulaştırmaktır.”²⁵

Eğitimin, Arvasi'nin ifade ettiği çok yönlü görevini yerine getirmesinde okul büyük öneme sahiptir. Arvasi bir eğitim kurumu olan okulun şu görevleri yerine getirmekle yükümlü olduğunu ifade etmektedir.

a- Okul, içinde doğduğu ve geliştiği milli kültürle çatışmak yerine onu çağdaş veri, teknik ve metotlarla incelemeli, değerlendirip geliştirmelidir. Okul bu görevini yerine getirmezse millet nazarındaki itibarını yitirir. Halk ile aydın, veli ile öğretmen arasında çatışma yaşanır.

b- Okul, milletin ve devletin hizmetinde olmalıdır.

c- Okulda verilen eğitim genç nesilleri evrensel ölçülerde geliştirmelidir.²⁶

d- Okul, çağdaş inceleme ve araştırmaların ürün ve verilerini milli kültüre aşilayarak onu güçlendirmelidir.²⁷

²³ Arvasi, **Eğitim Sosyolojisi**, s. 109.

²⁴ Arvasi, **Türk-İslâm Ülküsü**, C. 1, s. 353-354.

²⁵ Arvasi, **Türk-İslâm Ülküsü**, C. 1, s. 347.

²⁶ Arvasi, **Eğitim Sosyolojisi**, s. 109.

²⁷ Arvasi, **Eğitim Sosyolojisi**, s. 110.

e- Okul, çevresinin kültür merkezi olmak bakımından kendi bünyesinde hazırlanmış olduğu faaliyetleri çevresine açık tutmalıdır.²⁸

Görüldüğü gibi, Arvasi genç nesillere kendi kültürlerini öğretmeyi ve milli kültürü evrensel ölçülere göre geliştirmeyi okula bir görev olarak yüklemektedir. Ayrıca okulu millet fertleri arasında kaynaşmanın sağlanması açısından etkili bir kurum olarak görmektedir.

Buna göre okul bir toplumun milli eğitim politikasını gerçekleştirmekle görevlidir. Toplumun devamlılığını sağlamak için onun yaşamasına hizmet edecek vatandaşı yetiştirmek ve yine toplumun devamlılığını sağlamaya yönelik şartları hazırlamak okulun görevidir. Ancak okul bir yandan toplumun devamını ve yenilenmesini sağlarken, diğer yandan hem her türlü dünya görüşüne, din ve mezhep özgürlüğüne, farklı kültürlere hak tanımalı hem de bu özel görüşlerin üzerinde birleştirici, bütünleştirici, toplumun devamını ve yenilenmesini sağlayıcı bir kültür beraberliğini garanti etmelidir.²⁹

---

²⁸ Arvasi, **Eğitim Sosyolojisi**, s. 136.

²⁹ Beyza Bilgin, **Eğitim Bilimi ve Din Eğitimi**, Ankara, 1990, s. 43.

SONUÇ

Bir eğitimci olan Arvasi, kültürü bir millete özgü ve o milleti diğer milletlerden ayırt eden maddi ve manevi değerlerin bütünü olarak görmektedir.

Arvasi kültür ve medeniyet kavramlarının birbirini tamamlayan iki unsur olduğunu ve her milletin kendi kültür malzemelerini belli bir dünya görüşü içinde işleyerek, geliştirerek ve incelterek medeniyetini kurduğunu ifade etmektedir.

Arvasi'ye göre kültürün, medeniyetle olan bağlantısı yanında, tarih ve ülkü kavramlarıyla da yakın ilişkisi bulunmaktadır. Bir milletin hayatında bu üç kavram bir bütünlük teşkil etmektedir. Bu üç bağ, milli birlik ve beraberliğin sağlanmasında önemli bir rol oynamaktadır.

Ona göre, eğitimle milli kültür arasında sıkı bir ilişki vardır. Milli kültür eğitimi şekillendirmektedir. Eğitimin asla ihmal edilemeyecek yönü milliliğidir.

Arvasi genç nesillere kendi kültürlerini öğretmeyi, milli kültürü evrensel ölçülere göre geliştirmeyi ve genç nesillere kendi değerlerini tanıtmayı okula bir görev olarak yüklemektedir. Ona göre başarılı bir milli eğitim, bir yandan milli kültür malzemesini işlerken, diğer yandan “çağdaş ihtiyaçlara” da cevap vermelidir.

Arvasi, İslâm dini ile kültürümüz arasındaki etkileşime dikkat çekmektedir. İslâm dini ile kültürün iç içe girdiğini, kültürel yaşamımızın her aşamasında, mimariden musikiye, giyimden kuşama, oyundan eğlenceye kadar her şeyde dinin etkilerinin söz konusu olduğunu ifade etmektedir.

İslâm dininin kültür değerlerimiz üzerindeki etkisinden hareketle okullarımızda verilen din eğitimiyle aynı zamanda milli kültürümüzün eğitiminin yapıldığını ve milli kültür değerlerimizin canlı tutulduğunu söyleyebiliriz.

Sonuç olarak Arvasi eğitimde milli kültür unsurlarına ağırlıklı olarak yer verilmesini isteyen bir eğitimci olarak ön plana çıkmaktadır. Milli kültür onun eğitim anlayışında merkezi bir yer tutmaktadır.